

Pilar Estelrich Arce

ASSOCIACIÓ DE GERMANISTES DE CATALUNYA

D'entre totes les activitats desinteressades que va exercir la Pilar Estelrich al llarg de la seva carrera, volem destacar aquí el seu pas per l'Associació de Germanistes de Catalunya (AGC). Com a sòcia i, sobretot, com a membre de la Junta Directiva, va col·laborar sempre amb generositat i bon criteri en totes les tasques que són pròpies de l'associació. Un dels darrers actes en què a la Pilar li va ser especialment grat de participar fou la jornada «Recordant Günter Grass». Organitzada per l'AGC, juntament amb la que aleshores era la Secció de Filologia Alemanya de la Universitat de Barcelona i amb el suport del Goethe Institut, la jornada en memòria de l'escriptor de Danzig se celebrà el 27 d'abril de 2016 a la Universitat de Barcelona, gairebé un any clavat després de la seva mort. En la seva conferència, la Pilar recordava les trobades de l'autor amb els seus traductors, a les quals ella assistia, com ja havia fet també en el seu article sobre una de les darreres obres del Nobel alemany, *Grimms Wörter*.¹ Allí evocava la malenconia que es va apoderar de la trobada de 2009 per traduir *Die Box* (La caixa dels desitjos) després que Grass anunciés que segurament aquell seria l'últim encontre a causa del projecte intraduïble que portava entre mans, i de l'edat, és clar. Però al final no va ser l'últim, i el 2011 els traductors es trobaven de nou per fer seminari amb presència de l'autor després de l'aparició de *Grimms Wörter. Eine Liebeserklärung* (2010). És més, hi va haver una altra reunió el 2012, aquest cop sense Grass, dedicada a l'anàlisi i comentari de la seva poesia, i també va sortir encara una darrera obra de l'autor, *Vonne Endlichkait* (2015). És d'aquest poemari que transcrivim aquí el poema final, en el dialecte matern de Grass, amb la magnífica traducció de la Pilar al costat. Volem retre així un petit homenatge (dins de l'homenatge que suposa aquest volum) a la nostra estimada companya. El tema del poema ens ha semblat escaient, i també el to, les «mostres d'ironia, fins i tot tenyides d'irreverència»² que la traductora hi observà en l'article que va escriure per presentar l'obra, i que no poques vegades bé se li haurien pogut atribuir a ella mateixa.

VONNE ENDLICHKAIT

Nu war schon jewäsen.

Nu hat sech jenuch jehabt.

Nu is futsch un vorbai.

Nu riehr sech nuscht nech.

Nu will kain Furz nech.

DE LA FINITUD

Ara ja tot és estat.

Ara ja n'hi ha hagut bé prou.

Ara ja tot s'ha acabat.

Ara ja res més no es mou.

Ara ja tot farà llufa.

1 Pilar Estelrich i Arce, «Una declaración de amor a la lengua alemana: *Grimms Wörter*, de Günter Grass», *Revisiones* 6 (2010): 43-48.

2 Pilar Estelrich i Arce, «En record de Günter Grass. Presentació de la darrera obra elaborada totalment per ell: *Vonne Endlichkait* (Göttingen: Steidl Verlag, 2015, 176 pp.)», *Anuari TRILCAT* 4 (2014): 115-127.

Nu mecht kain Ärger mähr	Ara res no ens farà nosa
un baldich bässer	i aviat tot millorarà
un nuscht nech ibrich	i no hi haurà res per fer
un ieberall Endlichkait sain.	i arreu del món tot tindrà fi.

Tot i que «de la finitud» ningú no se'n pot escapar, l'obra de Grass i les trobades de traductors es van anar allargant més enllà de la fi anunciada. I, des que la Pilar va dir que no es veia amb cor de traduir més, encara van anar apareixent trasllats seus, l'últim, *Jueus errants* (2024), del seu estimat Joseph Roth. Els seus darrers mots anostrats, però no la fi del seu mestratge —elegantment discret i senzill— que ens seguirà fent de guia. Moltes gràcies, Pilar.